

**AZ ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA ÉS A JÖVŐ NEMZEDÉKEK SZÓSZÓLÓJA
KÖZÖS KÖZLEMÉNYE A BIOLÓGIAI SOKFÉLESÉG NAPJA ALKALMÁBÓL
(2023. május 22.)**

Dr. Kozma Ákos, az alapvető jogok biztosa és Dr. Bándi Gyula, a jövő nemzedékek szószólója a biológiai sokféleség nemzetközi napja alkalmából a globális biodiverzitásvédelmi célok nemzeti szintű megvalósításának fontosságára és az aktív cselekvés szükségességére hívja fel a figyelmet.

Évről évre május 22-én emlékezünk meg az ENSZ Biológiai Sokféleség Egyezményének elfogadásáról, amely – szakítva a korábbi védelmi felfogással – minden élőlény és élő rendszer fennmaradását, a földi élet valamennyi formájának egyetemes védelmét tűzte ki célul, egyensúlyra törekedve a megőrzés, a használat és a hasznok megosztása között.

E jeles napnak évente megvan a maga különleges jelentősége. Az idei fontosságát az adja, hogy az Egyezmény részes felei (COP) 15. konferenciájának lezárásaként 196 ország elfogadta a Kunming-Montreal Globális Biodiverzitási Keretrendszert (GBF), melynek célja a természetközeli élőhelyek további elvesztésének, a biológiai sokféleség csökkenésének megállítása és visszafordítása. E történelmi eredmény jegyében az idei biológiai sokféleség napjának központi gondolata: „Megállapodástól a cselekvésig: a biológiai sokféleség helyreállítása”, amely a COP 15 eredményeire épít és a hangsúlyt a tényleges megvalósításra, aktív kivitelezésre helyezi.

A GBF keretrendszer huszonhárom fő célt határoz meg. Ennek néhány kiemelt példája szerint szükséges a biodiverzitás-védelem szempontjait érvényesíteni a területi tervezésben; világszerte helyreállítani a leromlott állapotú ökoszisztémák legalább 30%-át; biztosítani, hogy a helyreállított ökoszisztémák hosszú távon se romoljanak le; hatékony védelemben részesíteni a szárazföldi, édesvízi és tengeri területek legalább 30%-át, továbbá megfelelő területkezelést folytatni ezeken a területeken; az ismert fajok további kihalását megállítani; a vadon élő fajok hasznosítását fenntarthatóvá tenni; valamint a természetre, a biológiai sokféleségre káros hatást gyakorló támogatásokat évente több száz milliárd dollárral csökkenteni 2030-ig.

Az alapvető jogok biztosa és a jövő nemzedékek szószólója emlékeztetnek arra, hogy a biológiai sokféleség nagyarányú csökkenésének következményei számos szempontból súlyosan veszélyeztetik az emberi jogokat. A biodiverzitás állapota meghatározza az egészséges környezet összetevőit, így annak romlása veszélyeztetheti az élethez, az egészséghez, az élelmiszerhez, a biztonságos ivóvízhez fűződő alapvető jogokat is. A biológiai sokféleség megőrzésétől függ ugyanis a természet által nyújtott mindazon szolgáltatások fennmaradása, amelyek szerepét többnyire csak akkor érzékeljük, amikor azokat részben vagy egészben elveszítjük. A biológiai sokféleség erőforrásai, valamint az ökoszisztéma-szolgáltatások azok a pillérek, amelyekre civilizációnkat építjük, jelentős mértékben hozzájárulnak társadalmunk és gazdaságunk alapjainak biztosításához is.

A világszinten elfogadott célok teljesítése érdekében hazánkban is sürgős lépéseket kell tenni a kulcsfontosságú területeken. Így például elengedhetetlen lenne a 2030-ig szóló Nemzeti Biodiverzitás Stratégia Országgyűlés általi mielőbbi elfogadása, cselekvési tervek, valamint nemzeti biodiverzitás-finanszírozási stratégiák készítése, a természet helyreállítását és természetvédelmi kezelést biztosító projektek indítása, természet-alapú megoldások (zöld-kék infrastruktúra) széles körű elterjesztése.

A természet sokszínűsége, a biológiai sokféleség védelme az Alaptörvény P) cikke értelmében mindenki felelőssége és kötelezettsége. Az ombudsman és a szószóló arra hívja fel a figyelmet, hogy immár nem elegendő a status quo fenntartása, itt az idő, hogy aktív lépéseket tegyünk a természet helyreállítása érdekében!